

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНА ЗЛОЧИННІСТЬ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ОСНОВНІ МОДЕЛІ

Ткачова Олена Вікторівна,

канд. юрид. наук, доц.,

доцентка кафедри кримінології

та кримінально-виконавчого права,

Національний юридичний університет

імені Ярослава Мудрого,

Україна, м. Харків

e-mail: sunspring0805@gmail.com

ORCID 0000-0002-4600-9268

У ході дослідження встановлено, що особливостями сучасної транснаціональної організованої злочинності є: швидка адаптація до реалій, миттєва реакція на зміни й трансформації в житті й економіці, здатність удосконалювати і корегувати методи й засоби, що використовуються в діяльності; скоординованість; раціональність; продуманість і системність дій; систематизованість; прагнення мінімізувати потенційні ризики і отримати якомога більший зиск і максимальні прибутки.

Розглянуто такі моделі транснаціональної організованої злочинності, як корпоративна, синдикати, партнерства, етнічна та мережева. Доведено, що сучасні транснаціональні злочинні групи, незалежно від моделі, – «це добре законспіровані, матеріально забезпечені кримінальні співтовариства з чітко визначеною внутрішньою структурою, розподілом сфер впливу і функцій, із широко розгалуженими міжрегіональними або міжнародними зв'язками.

Наголошено, що нині транснаціональна злочинність перетворюється на кіберзлочинність. Це стає можливим з огляду на те, що в інтернет-просторі простіше приховати кримінальну діяльність, забезпечується анонімність, з'являється змога діяти безконтрольно, що, у свою чергу, гарантує безпеку для кримінальної діяльності.

Ключові слова: транснаціональна злочинність; моделі; кримінальна діяльність; синдикати; партнерства; етнічні угруповання.

Постановка проблеми. За сучасних умов, коли стрімко розвиваються інформаційні технології й впроваджуються інновації, відбуваються певні зміни в комунікації не лише окремих громадян, а й держав, створюються сприятливі умови для налагодження тісних взаємозв'язків і контактів. Звісно, з одного боку, це приносить користь, бо прискорюються обмін знаннями та інформацією, передавання різних відомостей (від своєчасного отримання яких інколи може залежати доля людей і цілих країн, як, наприклад, у випадку з терористичними актами), а з іншого – полегшується комунікація членів транснаціональних

злочинних груп з партнерами в інших країнах і навіть на інших континентах, яку важче виявити. Як наслідок, таке негативне явище, так би мовити, пухлина, як транснаціональна злочинність набуває значних масштабів, поводить ся ніби спрут, запускаючи свої щупальці по всьому світу.

Підтвердженням цьому є те, що різні види такої злочинності більшою чи меншою мірою проявляються в усіх країнах світу, становлячи серйозну реальну або потенційну загрозу безпеці та життєдіяльності держав і тим самим перешкоджаючи їх соціально-економічному, політичному та культурному розвитку. На переконання І. М. Леган (I. M. Lehan) [1] і В. С. Полянської (V. S. Polianska) [4], це зумовлює зацікавленість усіх членів світової спільноти в спільному пошуку й віднайденні найбільш дієвих шляхів і засобів вирішення запобігання та протидії їй, «адже сучасна злочинність, особливо в її найбільш небезпечних організованих формах і у вигляді міжнародного тероризму, не знає меж та кордонів» [1, с. 6]. Усе це підтверджує нагальність і необхідність виокремлення основних видів і моделей транснаціональної злочинності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на стрімке поширення цього негативного явища, цієї пухлини, транснаціональна злочинність, а також різні методи й засоби протидії їй ставали предметом вивчення багатьох вчених – представників кримінології, кримінального права й криміналістики. Серед них можна назвати таких, як: К. Амбос (K. Ambos), О. М. Бандурка (O. M. Bandurka), Ю. В. Баулін (Yu. V. Baulin), П. Д. Біленчук (P. D. Bilenchuk), І. Г. Богатирьов (I. H. Bohatyrov), О. Ю. Бусол (O. Yu. Busol), В. В. Василевич (V. V. Vasylevych), М. Г. Вербенський (M. H. Verbenskyi), В. В. Голіна (V. V. Holina), В. Г. Гончаренко (V. H. Honcharenko), Р. Грей (R. Grey), О. М. Джужа (O. M. Dzhuzha), С. Ф. Денисова (S. F. Denysova), А. І. Долгова (A. I. Dolhova), М. А. Друмбл (M. A. Drumb1), В. М. Др'омін (V. M. Dromin), А. П. Закалюк (A. P. Zakaliuk), А. Ф. Зелінський (A. F. Zelinskyi), М. К. Камінський (M. K. Kaminskyi), І. І. Карпець (I. I. Karpets), Р. С. Кларк (R. S. Clark), В. В. Коваленко (V. V. Kovalenko), О. М. Костенко (O. M. Kostenko), В. О. Коновалова (V. O. Konovalova), Т. В. Корнякова (T. V. Korniakova),

В. М. Кудрявцев (V. M. Kudriavtsev), Н. Ф. Кузнецова (N. F. Kuznetsova) С. Я. Лихова (S. Ya. Lykhova), І. Х. Маршалл (I. H. Marshall), Ю. В. Нікітін (Yu. V. Nikitin (Yu. V. Nikitin), М. В. Салтевський (M. V. Saltevskiy), С. М. Стахівський (S. M. Stakhivskiy), Є. Л. Стрельцов (Ye. L. Streltsov), В. П. Тихий (V. P. Tykhyi), В. В. Тищенко (V. V. Tyshchenko), І. К. Туркевич (I. K. Turkevych), Г. Фаррелл (G. Farrell), Дж. Хаган (J. Hagan), В. А. Шабас (W. A. Schabas), В. І. Шакун (V. I. Shakun), О. Ю. Шостко (O. Yu. Shostko) та ін. Виходячи з назви і мети статті, додамо, що сучасні моделі транснаціональної злочинності ставали предметом вивчення таких науковців, як Дж. Албіно (J. Albino), А. Блок (A. Blok), М. Галлер (M. Haller), Г. Жаровська (H. Zharovska), Ф. Іанні (F. Ianni), Д. Сміт (D. Smith), Х. Хесс (H. Hess).

Мета статті – спираючись на наявні дослідження науковців і дані міжнародних організацій, виявити особливості й виокремити основні моделі транснаціональної злочинності на сучасному етапі розвитку світової спільноти.

Виклад основного матеріалу. Приступаючи до висвітлення питання, передусім наголосимо, що транснаціональну злочинність можна розглядати у двох аспектах: позицій, як негативне соціальне явище (кримінологічний аспект) і як сукупність транснаціональних злочинів, здійснених за певний період час (кримінально-правовий аспект). Нас цікавить перший, тобто кримінологічний. Отже, беручи все це до уваги, спробуємо виокремити її істотні (відмінні) ознаки, що, у свою чергу, надасть змогу виявити найсуттєвіші особливості й найпоширеніші моделі.

Ознайомившись з думками й поглядами науковців [1–4], можемо сміливо стверджувати, що транснаціональна злочинність переважно ними сприймається як найбільш скоординована, раціональна й професійна частина сучасного кримінального середовища. Наведене дозволяє стверджувати, що відмінними рисами транснаціональної злочинності слід визнати: а) скоординованість; б) раціональність; в) продуманість і системність дій; г) система-тизованість.

Звісно, наведені вище риси не вичерпують того переліку ознак, за якими транснаціональна злочинність відрізняється від інших видів. Ведучи мову про це

негативне явище, не можна не згадати того, що, як влучно відмічають І. Леган, П. Біленчук і О. Краснов, члени угруповань, плануючи й вчиняючи свої дії, постійно мають на меті «мінімізувати потенційні ризики» і отримати при цьому якомога більший зиск і максимальні прибутки [1–3]. Як бачимо, цілі такі самі, як і злочинних організацій і організованих злочинних угруповань. Крім того, до своєї діяльності члени транснаціональних злочинних організацій залучають висококваліфікованих фахівців і використовують найсучасніші технології, новації.

Викликає інтерес точка зору Г. Жаровської. Так, вчена стверджує, що транснаціональним злочинним організаціям характерні такі ознаки: «1) незаконні операції з переміщення матеріальних і нематеріальних ресурсів через державні кордони або ж переміщення осіб (“торгівля людьми”), які приносять істотну економічну вигоду; 2) організований характер, структурована система взаємозв’язків з іншими соціальними й державними інститутами, внутрішня субординація та внутрішній розподіл злочинних ролей; 3) використання у своїй діяльності новітніх інформаційних технологій, сучасних засобів транспорту та комунікації, до того ж, що транснаціональні злочинні організації не виключають зі свого арсеналу традиційні форми злочинної діяльності – вбивства, шантаж, корупцію тощо; 4) симбіоз “білокомірцевої злочинності”, злочинності у сфері високих технологій із іншими, зокрема, «силовими» і корупційними формами злочинної діяльності, які забезпечують реалізацію складних злочинних схем у фінансовій, господарській, зовнішньоторговельній діяльності» [5, с. 115].

Про точку зору Г. Жаровської ми згадали не випадково. Як уже було вказано на початку статті, вчена окремо досліджувала питання моделей транснаціональної злочинності, точніше найпоширеніших. Спираючись на напрацювання науковців, Г. Жаровська робить висновок, що, незважаючи на притаманні різним транснаціональним злочинним організаціям специфічні риси, їх ключові характеристики можуть відповідати декільком класичним організаційним моделям – корпоративній і мережевій [6].

Розглянемо першу з них – корпоративна, яка вважається однією з найвідоміших. Як відмічає науковець, за способом організації дана модель схожа на державні управлінські структури (зокрема, армія, поліція чи будь-які інші правоохоронні органи тощо). Йдеться про те, що за такої моделі транснаціональна злочинна організація має складну ієрархію; поділ праці; просування на вищі щаблі за критерієм кваліфікації; наявність чітких правил, які, до речі, «є загальноприйнятими, формують систему цінностей, а не формально встановлений перелік інструкцій для підкорення наказу старшого (керівника), тобто таке злочинне угруповання раціонально організоване, як, приміром, сім'я» [7] (тут і далі переклад наш. – *О. Т.*). У контексті наведеного вбачається за доцільне погодитися з Дж. Албіно, який, досліджуючи американську мафію, наголосив, що децентралізація в злочинному співтоваристві може виявитися сприятливою як з позицій ведення справи, так і безпеки. У той же час, на переконання згаданого науковця, слабкими місцями такої моделі є те, що: «Усе, що необхідно для її руйнування, – це позбавити її верхнього ешелону. Реальна ж влада синдикату полягає в його аморфності. Якщо хтось із керівників синдикату опиняється у в'язниці – це все, що може трапитися погане в його становищі й у жодному разі не має позначатися на продовженні злочинного бізнесу» [Там само, с. 285]. Отже, надмірна централізація, зосередження усього в руках однієї людини (так би мовити, замкнення все на голові) стає чи не найбільшою загрозою, бо, якщо з цією особою щось станеться, це призводить до краху.

Продовжуючи характеристику цієї моделі, зазначимо, що відмінними рисами організацій такого типу є: суворі дисципліна, керованість, жорстка і надмірна централізація, вибудовування діяльності з врахуванням того, що її правоохоронні органи у змозі (навіть прагнуть цього) контролювати дії (йдеться про прослуховування, стеження за членами угруповання, відстеження листування й руху коштів тощо) [6, с. 53]. Тому будь-яка інформація (щодо планів, майбутніх дій) передається так би мовити віч-на-віч і лише обмеженому колу осіб. Звісно, це сприяє приховуванню реальних планів і намірів, скоординованості дій, чіткості

виконання кожним членом своїх обов'язків.

Вказані особливості притаманні таким моделям, як синдикати, дослідженню яких присвятили свої праці А. Блок, Д. Сміт, і партнерства, описана М. Галлером. Додамо, що синдикати, які здійснюють спільно міжрегіональну і міжнародну злочинну діяльність, становлять чи не найбільшу загрозу. Члени синдикатів найчастіше вчиняють злочини, пов'язані з порушення прав людини, як-от «торгівля людьми», «біле рабство», «контрабанда мігрантів». Як наголошують фахівці, у XXI ст. синдикат – це добре налагоджений транснаціональний протиправний вид діяльності, що приносить колосальні доходи злочинцям і займає в кримінальному світі лідируючі позиції з прибутковості.

Зупинимось на цьому детальніше. Так, у документальному дослідженні організованої злочинності в американській економіці А. Блока наведено висловлювання, в якому перераховані всі ознаки й особливості синдикату: «централізовані злочинні синдикати мають високий ступінь жорсткості в їхній ієрархічній структурі» [8]. Дослідженню злочинного співтовариства присвятив свої праці Д. Сміт. На переконання науковців, організована злочинність – «не більше ніж продовження нормальних ділових операцій у сфері нелегального бізнесу. Тому незаконне підприємство (у межах організованої злочинності) відрізняється від законного тільки тим, що воно діє на нелегальному ринку, – це підприємницька діяльність, якій сталося бути нелегальною» [9, с. 45]. Дещо відрізняється за характеристикою модель партнерства. Як відмічає М. Галлер, незважаючи на наявність деяких специфічних рис корпоративної, модель партнерства «позбавлена жорсткої ієрархічної структури, більш гнучка й динамічна. Спосіб організації злочинної діяльності в цьому разі виявляється через серію немасштабних ділових партнерств у формі інвестицій і спільних ділових підприємств із широким колом партнерів, які постійно змінюються». До речі, науковцю вдалося виокремити ще деякі відмінності. Як правило, підприємства-партнери у світі організованої злочинності вважаються впливовими персонами. Крім того, партнерство не очолює один лідер, бо

бізнес, який веде партнерство на партнерських засадах, як відзначено вище, нелегальний, тобто окремі партнери мають змогу самостійно проводити діяльність в інших сферах нелегального ринку [10].

З'ясувавши особливості, встановивши, так би мовити, слабкі місця корпоративної моделі, перейдемо до характеристики мережевої, яка дозволяє злочинним організаціям бути гнучкішими й динамічнішими. Насамперед вкажемо, що ця модель описана у праці Вільяма Джозефа Чамблісса «On the Take: From Petty Crooks to Presidents» («На прийомі: від дрібних шахраїв до президентів») [11]. На думку вченого, злочинним мережам притаманні такі риси, як «непостійне членство та високий рівень адаптації до політичних, економічних і соціальних змін, що відбуваються в суспільному житті, без централізованої системи контролю». Проте відсутність зовнішнього контролю за організацією в цілому не виключає його існування в окремих структурованих елементах цієї моделі. Натомість, і це вважаємо визначальним (до речі, саме це, на наш погляд, становить найбільшу загрозу, бо завдяки наявності такої ознаки відбувається зрощення влади і злочинності) зовнішній контроль за організованою злочинністю «здійснюють потужні економічні й політичні сили, зацікавлені в діяльності організованої злочинності в певних межах» [Там само].

Не можна не згадати й того, що у кримінологічній теорії ведуть мову й про інші моделі, зокрема, патримоніальну, за якої діяльність відбувається за принципом «патрон – клієнт» (існування таких організацій доводять Дж. Албіно, Х. Хесс); «етнічну» (яка була предметом вивчення таких науковців, як Ганс-Йорг Альбрехт (Hans-Iorh Albrekht), Франсіс Іанні (Fransis Ianni), Раміро Мартінес (Ramiro Martines), П. А. Вагін (P. A. Vahin), О. Л. Гамалій (O. L. Hamalii), Д. Б. Панюшин (D. B. Paniushyn), В. Г. Севрук (V. H. Sevruk) та ін.). Вбчається за доцільне зупинитися на розгляді останньої. За статистичними даними оперативних підрозділів Національної поліції України та Служби безпеки України, у нашій державі «у 2000 році виявлено організованих груп і злочинних організацій, які сформовані на етнічній основі, – 13, у 2001 р. – 19, у 2002 р. – 13, у 2003 р. – 18, у 2004 р. – 13, у 2005 р. – 14, у 2006 р. – 6, у 2007 р. – 12, у 2008 р. – 4, у 2009 р. – 8, у 2010 р. – 16, у

2011 р. – 26, у 2012 р. – 19, у 2013 р. – 21, у 2014 р. – 19, у 2015 р. – 8, у 2016 р. – 6, у 2017 р. – 9, за 6 місяців 2018 року – 10» [12; 13]. Упродовж останніх 18 років виявлено 254 групи. Не може насторожувати те, що життєздатність цієї кримінальної структури підсилюється єдністю кримінальних інтересів доповненою національною єдністю, а також те, що вона характеризується високим рівнем латентності, що фактично не дозволяє оцінити реальні масштаби їх злочинної діяльності [14].

Підсумовуючи, зауважимо, що незалежно від моделі сучасні транснаціональні злочинні групи – «це добре законспіровані, матеріально забезпечені кримінальні співтовариства з чітко визначеною внутрішньою структурою, розподілом сфер впливу і функцій, із широко розгалуженими міжрегіональними або міжнародними зв'язками, які забезпечують серйозну протидію правоохоронним органам і фізичне усунення конкурентів». Усе це дозволяє О. В. Беху зробити висновок про те, що попередження злочинів, вчинених транснаціональними злочинними угрупованнями, є найбільш складною проблемою сьогодення, а важливу роль у цьому відіграє міжнародна співпраця й міжнародне співробітництво держав. Вказане набуває особливої актуальності з огляду на те, що Україна, маючи спільний кордон з Європейським Союзом, вільний доступ до Чорного й Азовського морів; розвинену інфраструктуру морських і повітряних сполучень (іншими словами вдале географічне розташування) сьогодні викликає значний інтерес і є популярною для транснаціональних угруповань, а тому все частіше використовується як транзитна територія [15, с. 200].

Не можна не відмітити того, що найпоширенішими сферами діяльності транснаціональної організованої злочинності виступають нелегальна міграція; торгівля людьми; наркозлочинність; кіберзлочинність; торгівля зброєю. На території України найчастіше вчиняються такі злочини, як торгівля людьми, контрабанда, незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів, незаконна приватизація державного, комунального майна, а також злочини у сфері незаконного обігу наркотичних

засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, злочини у системі кредитно-фінансового, банківського сектору, злочини, пов'язані із зовнішньоекономічною діяльністю, легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, тощо.

Варто акцентувати й на тому, що транснаціональними злочинними організаціями активно використовується мережа інтернет як засіб вчинення майже будь-якого злочину [15, с. 201]. Як відомо, хакерські атаки 2020 р. завдали матеріальної шкоди світовій економіці на понад трильйон доларів, що становить близько 1 % світового ВВП. Завданий збиток вищий за аналогічний 2018 р. на 50 %. На думку фахівців, у сфері інформаційних технологій ситуація з кіберзлочинністю у світі з кожним роком погіршується. Отже, можна сміливо вести мову про те, що транснаціональна злочинність перетворюється на кіберзлочинність, оскільки в інтернет-просторі простіше приховати кримінальну діяльність, бо завдяки його використанню забезпечується анонімність, з'являється змога діяти безконтрольно, що, у свою чергу, гарантує безпеку для кримінальної діяльності транснаціональних організованих злочинних угруповань. Усім відома мережа Darknet. Аналіз її діяльності підтверджує існування 25 «чорного ринку» для реалізації зброї, наркотиків та інших незаконних товарів і послуг у віртуальному світі.

Висновки. Як показало дослідження, до сучасних особливостей транснаціональної організованої злочинності можна віднести те, що вона швидко адаптується до реалій, реагує на зміни й трансформації в житті й економіці, удосконалює і корегує методи й засоби, що використовуються в діяльності; скоординованість; раціональність; продуманість і системність дій; систематизованість; прагнення мінімізувати потенційні ризики і отримати якомога більший зиск і максимальні прибутки.

Вивчаючи спеціальну літературу, встановлено, що як зарубіжні, так і вітчизняні науковці виокремлюють такі моделі транснаціональної організованої злочинності: корпоративна, синдикати, партнерства, етнічна, мережева.

Спираючись на думки вчених, доведено, що сучасні транснаціональні

злочинні групи, незалежно від моделі, – «це добре законспіровані, матеріально забезпечені кримінальні співтовариства з чітко визначеною внутрішньою структурою, розподілом сфер впливу і функцій, із широко розгалуженими міжрегіональними або міжнародними зв'язками, які забезпечують серйозну протидію правоохоронним органам і фізичне усунення конкурентів.

Акцентовано на тому, що нині транснаціональна злочинність перетворюється на кіберзлочинність. Це стає можливим з огляду на те, що в інтернет-просторі простіше приховати кримінальну діяльність, забезпечується анонімність, з'являється змога діяти безконтрольно, що, у свою чергу, гарантує безпеку для кримінальної діяльності.

Список літератури

1. Леган І. М. Теоретико-правові засади міжнародного співробітництва щодо запобігання та протидії транснаціональній злочинності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Ірпінь, 2021. 42 с.
2. Біленчук П. Д., Кофанов А. В., Кобилянський О. Л., Паніотов Є. К. Транснаціональна злочинність: криміналістичний аналіз : монографія / за ред. П. Д. Біленчука. Київ : КИЙ, 2011. 52 с.
3. Краснов О. Транснаціональна організована злочинність: риси та напрями протидії. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Юридичні науки*. 2019. Вип. 3. URL: <http://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/22/24> (дата звернення: 11.10.2021).
4. Полянська В. С. Транснаціональна організована злочинність у сфері економіки: сутність та ознаки. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2016. № 2. С. 167–170.
5. Жаровська Г. Транснаціональна злочинність: джерела, ознаки, структура взаємозв'язків. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Правознавство*. 2013. Вип. 660. С. 111–117.
6. Жаровська Г. П. Основні моделі транснаціональних злочинних організацій. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 1 (15). С. 49–60. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/6678/1/6.pdf> (дата звернення: 11.10.2021).
7. Albin J. *The American Mafia: Genesis of a Legend*. New York, 1971. 354 p.
8. Block A. *Business of Crime: Documentary Study of Organized Crime in the American Economy*. Boulder : Westview, 1991.
9. Smith D. *The Mafia Mystique*. New York : Basic Books, 1975.
10. Haller M. *Illegal Enterprise: A Teoretical and Historical Interpretation*. *Criminology*. 1990. No. 28 (May). P. 207–235.
11. Chambliss W. *On the Take: From Petty Crooks to Presidents*. Indianapolis : Indianapolis University Press, 1988.
12. Генеральна прокуратура. Статистична інформація про стан злочинності та результати прокурорсько-слідчої діяльності. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> (дата звернення: 11.10.2021).
13. Калиновський О. В., Ремський В. В. Етнічна організована злочинність: історія та сучасність. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2010. № 23. С. 28–36.
14. Севрук В. Г. Поняття та сутність етнічної злочинності. *Форум права*. 2018. (4). 64–

94. URL: <https://forumprava.pp.ua/files/064-094-2018-4----Sevruk--8-.pdf> (дата звернення: 11.10.2021).

15. Бех О. В. Сучасний стан та окремі напрями протидії транснаціональній організованій злочинності. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Вип. 6. Т. 1. С. 198–204. URL: http://www.nvppp.in.ua/vip/2020/6/tom_1/37.pdf (дата звернення: 11.10.2021).

Ткачова Е. В., канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри кримінології та уголовно-исполнительного права, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков.

e-mail: sunspring0805@gmail.com ; ORCID 0000-0002-4600-9268

Транснациональная преступность: особенности и основные модели

В ходе исследования установлено, что особенностями современной транснациональной организованной преступности является: быстрая адаптация к реалиям, мгновенная реакция на изменения и трансформации в жизни и экономике, способность совершенствовать и корректировать методы и средства, используемые в деятельности; скоординированность; рациональность; продуманность и системность действий; систематичность; стремление минимизировать потенциальные риски и получить как можно большую выгоду и максимальную прибыль.

Рассмотрены такие модели транснациональной организованной преступности, как корпоративная, синдикаты, партнерства, этническая и сетевая. Доказано, что современные транснациональные преступные группы, независимо от модели, – это хорошо законспирированные, материально обеспеченные криминальные сообщества с четко определенной внутренней структурой, распределением сфер влияния и функций, с широко разветвленными межрегиональными или международными связями.

Отмечено, что ныне транснациональная преступность превращается в киберпреступность. Это становится возможным, учитывая, что в интернет-пространстве проще скрыть криминальную деятельность, обеспечивается анонимность, появляется возможность действовать бесконтрольно, что, в свою очередь, гарантирует безопасность для уголовной деятельности.

Ключевые слова: транснациональная преступность; модели; уголовная деятельность; синдикаты; партнерства; этнические группировки.

Tkachova O. V., PhD in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Criminology and Penal Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.

e-mail: sunspring0805@gmail.com ; ORCID 0000-0002-4600-9268

Transnational crime: features and basic models

In modern conditions, when information technologies are rapidly developing and innovations are being introduced, certain changes are taking place in the communication not only of individual citizens, but also of states, and favorable conditions are being created for establishing close ties and contacts. Of course, on the one hand, this is beneficial because it accelerates the exchange of knowledge and information, the transfer of various information (the timely receipt of which can sometimes depend on the fate of people and entire countries, as in the case of terrorist acts), and on the other - facilitates communication of members of transnational criminal groups with partners in other countries and even on other continents, which is more difficult to detect. As a result, such a negative phenomenon, so to speak, the tumor, as transnational crime is gaining significant scale, behaves like an octopus, launching its tentacles around the world.

The study found that the features of modern transnational organized crime are: rapid adaptation to realities, instant response to changes and transformations in life and economy, the ability to improve and adjust the methods and tools used in activities; coordination; rationality; thoughtfulness and

systematic actions; systematization; the desire to minimize potential risks and get the most profit and maximum profits. Such models of transnational organized crime as: corporate, trade unions, partnerships, ethnic, network are considered.

Modern transnational criminal groups, regardless of model, have been shown to be “well-concealed, well-off criminal communities with a well-defined internal structure, distribution of spheres of influence and functions, and extensive interregional or international ties. It is emphasized that now transnational crime is turning into cybercrime. This is made possible by the fact that it is easier to hide criminal activity on the Internet, anonymity is ensured, and it is possible to act uncontrollably, which, in turn, guarantees security for criminal activity.

Keywords: transnational crime; models; criminal activity; trade unions; partnerships; ethnic groups.

Reference

1. Lehan, I.M. (2021). Teoretyko-pravovi zasady mizhnarodnoho spivrobitnytstva shchodo zapobihannia ta protydii transnatsionalnii zlochynnosti. *Extended abstract of candidate's thesis. Irpin* [in Ukrainian].
2. Bilenchuk, P.D., Kofanov, A.V., Kobylanskyi, O.L., Paniotov, Ye.K. (2011). Transnatsionalna zlochynnist: kryminalistychnyi analiz. P.D. Bilenchuka (Ed.). Kyiv: KYI [in Ukrainian].
3. Krasnov, O. (2019). Transnatsionalna orhanizovana zlochynnist: rysy ta napriamy protydii. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Serii: Yurydychni nauky*. URL: <https://orcid.org/0000-0002-9220-4558> [in Ukrainian].
4. Polianska, V.S. (2016). Transsnatsionalna orhanizovana zlochynnist u sferi ekonomiky: sutnist ta oznaky. *Pivdenoukrainskyi pravnychi chasopys*, 2, 167–170 [in Ukrainian].
5. Zharovska, H. (2013). Transnatsionalna zlochynnist : dzherela, oznaky, struktura vzaiemozviazkiv. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Serii: Pravoznavstvo, issue 660*, 111–117 [in Ukrainian].
6. Zharovska, H.P. (2018). Osnovni modeli transnatsionalnykh zlochynnykh orhanizatsii. *Yurydychnyi chasopys Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav*, 1 (15), 49–60. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/6678/1/6.pdf> [in Ukrainian].
7. Albini, J. (1971). *The American Mafia: Genesis of a Legend*. New York.
8. Block, A. (1991). *Business of Crime: Documentary Study of Organized Crime in the American Economy*. Boulder: Westview.
9. Smith, D. (1975). *The Mafia Mystique*. New York: Basic Books.
10. Haller, M. (1990). *Illegal Enterprise: A Teoretical and Historical Interpretation*. *Criminology*, 28 (May), 207–235.
11. Chambliss, W. (1988). *On the Take: From Petty Crooks to Presidents*. Indianapolis: Indianapolis University Press.
12. Heneralna prokuratura. Statystychna informatsiia pro stan zlochynnosti ta rezultaty prokurorsko-slidchoi diialnosti. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> [in Ukrainian].
13. Kalynovskyi, O.V., Remskyi, V.V. (2010). Etnichna orhanizovana zlochynnist: istoriia ta suchasnist. *Borotba z orhanizovanoiu zlochynnistiu i koruptsiieiu (teoriia i praktyka)*, 23, 28–36 [in Ukrainian].
14. Sevruck, V.H. (2018). Poniattia ta sutnist etnichnoi zlochynnosti. *Forum prava – Forum Prava*, 4, 64–94. URL: <https://forumprava.pp.ua/files/064-094-2018-4----Sevruck--8-.pdf> [in Ukrainian].
15. Bekh, O.V. (2020). Suchasnyi stan ta okremi napriamy protydii transnatsionalnii orhanizovanii zlochynnosti. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava, issue 6, vol. 1*, 198–204. URL: http://www.nvppp.in.ua/vip/2020/6/tom_1/37.pdf [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 22.11.2021 р.